

Santa Maria de Capellades

Capellades

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Plaça Jacint Verdaguer, 1
Emplaçament És la plaça principal de la localitat i el centre del nucli històric
Alçada: 317

Coordenades:

Latitud: 41.53123
Longitud: 1.68617
UTM Est (X): 390396
UTM Nord (Y): 4598565

Classificació

Número de fitxa 08044 - 224
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Barroc Contemporani
Segle XVII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, PGOU 1986
Accés Fàcil
Ús actual: Religiós
Titularitat Privada
Titular: 0588709CF9908N
Autoria de la fitxa Juan Garcia Targa
Data de registre de la fitxa: dj., 21/01/2016 - 01:00

Descripció

L'església de Santa Maria té planta de creu llatina més dues naus laterals amb capelles i està orientada de llevant a ponent. El presbiteri és capçat per un absis semicircular, mentre que a l'altre extrem, damunt de l'entrada, s'hi disposa el cor.

Les naus laterals també s'estiren cap a la capçalera, originant una capella a cada costat de l'absis: la del Santíssim, a llevant, i la de Sant Salvador, a ponent. L'església està coberta per un conjunt d'aiguavessos de teula corba suportats per una estructura de fusta que recolza en els murs perimètrics. En el transepte s'aixeca una cúpula semiesfèrica coberta amb ceràmica vidriada de color vermell, que recolza damunt d'un tambor amb vuit obertures, i està capçada per un llanternó. El campanar és de pedra tosca es troba adossat a migdia, està format per tres cossos; el primer, el cos base, és de planta quadrada i els altres dos superiors, els cossos de campanes, són de planta octogonal, els quals estan coronats per un conjunt d'hídries de bola. Al capdamunt, hi ha una estructura de ferro que conté el parallamps.

La façana principal, capçada per una cornisa recta, està limitada amb cantonades de grans carreus de pedra. A l'eix central hi ha la portalada, a sobre d'ella una fornícula que conté una imatge i, més amunt, una rosassa circular tancada amb vitralls de colors. El parament està esgrafiat amb plafons geomètrics que emmarquen garlandes i palmons, amb coloms al voltant de la rosassa, i amb les figures de sant Sebastià i santa Dorotea, a ambdós costats del rosetó. A la part alta del costat de migdia, sota la cornisa de coronament i el campanar, hi ha el rellotge d'esfera i a sota la inscripció "ÉS HORA D'ESTIMAR DÉU". A la façana de ponent del campanar continua l'esgrafiat i hi ha representat sant Cristòfor.

L'interior del temple, amb naus cobertes amb voltes de mig punt o de creueria, està decorat segons un projecte de l'arquitecte Josep M. Jujol; les voltes amb estucs que imiten cassetons i els intradós dels arcs i les trompes amb motius florals. La cúpula està decorada amb motius vegetals i l'anell, de color blau cel, conté la inscripció "ASSUMPTA EST MARIA IN COELUM GAUDENT ANGELI ALLELUIA".

El presbiteri està enlairat dos graons respecte de la nau, on hi ha la mesa d'altar i, darrera, sota d'un baldaquí, presideix l'espai la imatge de l'Assumpció de l'artista Joaquim Ros, la qual recolza damunt del sagrari i d'un pedestal.

Cal destacar la capella de ponent de la capçalera, dedicada a sant Sebastià, la decoració de la qual va ser obra de l'arquitecte Cèsar Martinell. Conté un retaule barroc, amb mesa d'altar, predel·la, registre central i registre superior, policromat i daurat. En el nínxol central, flanquejat per columnes, hi ha la imatge del sant. La decoració dels murs es divideix en dos registres separats per motllures, amb plafons rectangulars i el resseguiment del perímetre del retaule. La volta està embellida amb motius celestials i angelets.

Observacions:

Tindria el seu origen segle X; s. XI; ampliacions i reformes: 1587, 1644, 1687, 1804, 1819 i durant les dècades de 1850, 1860. Ja al segle XX, també hi han diverses reformes 1900, 1910, 1940, 1950, 1960, 1970 i 1980.

També es àrea d'expectativa arqueològica.

Història

L'origen de l'església probablement era una petita capella que es trobava dins de l'antic terme del castell de Claramunt i l'any 978. Primer va ser capella sufragània i posteriorment parròquia. La capella fou donada amb l'alou de Capellades pels senyors de Claramunt al monestir de Sant Cugat del Vallès. La primera notícia documental de la "cel·la" de Santa Maria de Capellades data de l'any 986, en el precepte del rei Lotari el rei confirma al monestir de Sant Cugat del Vallès l'església de Santa Maria junt amb el castell de Claramunt.

No va ser fins al 1028 que es va començar a parlar de l'església de Santa Maria. No es coneixen gaires detalls del temple medieval. La primerenca església de Santa Maria de Capellades sembla que consistia en

un petit edifici romànic situat on s'aixeca l'actual i junt al temple hi havia un petit cementiri. En la proximitat tenia un edifici que feia les funcions de rectoria, de la notaria i de l'escrivania. L'altar major estava dedicat a Santa Maria i era ornamentat amb diverses teles.

El 1578 el Vicari General va donar la llicència per fer les capelles i el 1587 es va autoritzar al rector per enrunar part de l'església a fi d'engrandir-la. Aquestes obres van comportar el canvi d'emplaçament del primer cementiri i el 1612 es va beneir el nou, situat darrera de l'església.

Durant el segle XVIII es van produir diferents millores: la construcció d'un retaule per a l'altar Major, obra d'Antoni Viladomat (1721) i la incorporació de les campanes (1723); la instal·lació d'un altre retaule en honor de la Mare de Déu del Roser, signat per Josep Massalva (1741)³ i d'un tabernacle per a l'altar de Santa Dorotea. El 1819 es reprengueren els treballs de construcció nomenant director Josep Marcó, de Calafell. De nou, els fets d'armes van interrompre el procés d'ampliació. A principis de l'any 1865 es va iniciar un expedient al Bisbat per a la reparació de l'església parroquial.

A les quatre de la matinada del dia 4 de desembre de 1896, es va declarar un important incendi que obligà a una reconstrucció general del temple. El foc havia destruït l'altar major, l'orgue, una trona, bancs i l'harmònim. Les flames havien arribat fins al Sant Crist.

Nova restauració l'any 1910. L'any 1936 l'església fou saquejada i incendiada, i les imatges van ser cremades a la plaça i l'estructura interiors canviada. També es va cremar la pràctica totalitat de tot l'arxiu parroquial.

Entre l'any 1945 1953 s'efectuaren diverses reformes interiors i exteriors a destacar la decoració interior, simulant elements arquitectònics d'estil renaixentista, a càrrec del pintor Joan Campoy, acabats el 1955.

Entre l'any 1983 i el 1986, es va encarregar la construcció d'una nova capella lateral dedicada al Santíssim amb notables mostres d'art contemporani. També es destacable el nou sagrari va ser l'ofrena que la comunitat parroquial de Santa Maria de Capellades. El 1997 es va fer la nova restauració del cimbori i, finalment, la restauració de l'atri de l'any 1999 on es van poder veure les pedres originals dels arcs. L'última reforma feta en aquest temple va ser l'arranjament de la teulada de tot l'edifici, que es va portar a terme l'any 2007.

Bibliografia

BARCONS GRAU, Antoni. Juliol, 2006. Projecte executiu de reparació de diferents vessants de les cobertes de l'església parroquial de Santa Maria de Capellades. Servei del Patrimoni Arquitectònic Local. Diputació de Barcelona.

BERNADET SOLÉ, Toni. Juny 2009. Església de Santa Maria de Capellades. Història i Arquitectura. Projecte Final de Carrera Arquitectura Tècnica. Barcelona. EPSEB UPC.

BUSQUETS MOLAS, Esteve. 1972. Història de Capellades. Capellades.

CAMPOY, J; SOLER, M. En premsa. "Urbanisme i edificis singulars". Història de Capellades (títol provisional). Coordinada per M. Gutiérrez.

GUTIÉRREZ i POCH, Miquel. En premsa. "El segle XIX: declivi econòmic i tensions polítiques", Història de Capellades (títol provisional).

LLUCIÀ, M.; COSTA, J. 1958. Primer llibre de Capellades. Capellades. Edició particular.

MARTÍ MONNER, Josep. Novembre, 2003. Dossier per a la restauració de l'Església Parroquial de Santa Maria de Capellades. Segona etapa: restauració de tota la coberta (excepte el cimbori). Capellades. (Informe-valoració)

MUSET i PONS, Assumpta. En premsa. "Capellades (època moderna) (segles XVI-XVIII): de la marginalitat al desenvolupament", Història de Capellades (títol provisional).

SABATÉ CURULL, Flocel; BENET CLARÀ, Albert. 1992. "Capellades. Santa Maria de Capellades". Catalunya Romànica. El Penedès i l'Anoia. Vol. XIX. Barcelona. Ed. Enciclopèdia Catalana. S.A. p.340-341.

SPAL, Diputació de Barcelona. 2010. Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental Capellades (4 Vols). Bosch i Planas, Andreu; Lacuesta Contreras, Raquel; Cuspinera i Font, Lluís; Vilamala i Aliguer, Imma; Gutiérrez i Poch, Miquel i Sabatès de Hita, Gemma.

TÉRMENS i GRAELLS, Miquel. En premsa. "El segle XX: compromís, violència i redreçament econòmic", Història de Capellades (títol provisional). Coordinada per M. Gutiérrez.

VIVES i TORO, Eduard. En premsa. "L'edat mitjana: territori i orígens d'una identitat", Història de Capellades (títol provisional). Coordinada per M. Gutiérrez.

ARXIU DIOCESÀ DE BARCELONA

ARXIU HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE BARCELONA. "Notes històriques de Mossèn Josep Mas. Capellades Santa Maria", B 230, volum IX. (procedents de l'arxiu parroquial de Capellades abans de la seva destrucció).

ARXIU MUNICIPAL DE CAPELLADES

ARXIU PARROQUIAL DE SANTA MARIA DE CAPELLADES

